

การวิเคราะห์

เรื่อง

วิเคราะห์ถอดบทเรียนความคุ้มค่าการใช้สารบรรณอัจฉริยะ:
กรณีศึกษาสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

(Lesson learned analysis on work values for the use of Smart
document management systems: Case Study on
Institute for Population and Social Research, Mahidol University)

นางกุลวิณ์ ศิริรัตน์มงคล

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล

ประจำปีงบประมาณ 2561

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษางานวิเคราะห์เรื่อง วิเคราะห์ถอดบทเรียนความคุ้มค่าการใช้สารบรรณอัจฉริยะ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจาก รองศาสตราจารย์ ดร.รศรินทร์ เกรย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม และคณะผู้บริหารสถาบันฯ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนและส่งเสริม รวมถึงให้โอกาสบุคลากรได้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้งานบริหารทั่วไปของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัมพร โห้ลำยอง ที่ได้สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้น และ รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงดี ที่กรุณาให้คำแนะนำในการเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน ที่ได้ช่วยให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ และแก้ไขรายงานวิเคราะห์ฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นรูปเล่ม

ขอขอบพระคุณ คุณสุภาณี ปลื้มเจริญ ที่ได้เป็นกำลังใจสำคัญ และผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนด้านข้อมูล และร่วมแสดงความคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยหวังว่ารายงานวิเคราะห์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่าการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของสถาบันฯ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุคลากรของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมทุกท่านที่ได้ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยความคุ้มค่าการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในครั้งนี้

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็นของการวิเคราะห์	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์	4
1.3 ขอบเขตของการวิเคราะห์	4
1.4 ประโยชน์ที่สำคัญของการวิเคราะห์	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ	6
2.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์เทคนิคต้นทุนประสิทธิผล (Cost-effectiveness Analysis: CEA)	9
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ	13
2.4 โครงสร้างการปฏิบัติงานบนโปรแกรม “สารบรรณอัจฉริยะ” สถาบันวิจัยประชากร และสังคม	15
3 วิธีการวิเคราะห์	17
3.1 กำหนดประชากร/กลุ่มตัวอย่างหรือแหล่งข้อมูล	17
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์	17
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	20
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและการนำเสนอ	21
3.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	22
3.7 ขั้นตอนการวิเคราะห์และประเมินผล	25
3.8 ผลการวิเคราะห์	25
3.9 ระยะเวลาดำเนินการ	26
4 ผลการวิเคราะห์	27
4.1 ข้อมูลด้านต้นทุนในการผลิต	27
4.2 ข้อมูลด้านผลได้ของโปรแกรม “สารบรรณอัจฉริยะ”	30
4.3 การวิเคราะห์ความคุ้มค่า	41
4.4 สารบรรณอัจฉริยะ กับ ผลตอบรับจากผู้ใช้สารบรรณอัจฉริยะ	47
4.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ใช้สารบรรณอัจฉริยะ	55

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 อภิปราย บทสรุป และข้อเสนอแนะ	56
5.1 อภิปรายผลการศึกษาภาพรวม	56
5.2 ผลการศึกษาและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา	58
5.3 ผลสะท้อนจากการศึกษาวิเคราะห์ความคุ้มค่า	60
5.4 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเชิงนโยบาย	61
5.5 ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป	62
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	67
1 แนวคำถามสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion)	68
2 แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	69
3 Certificate of Ethical Approval	70
4 หนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ใช้ข้อมูลสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล	71
5 ประกาศสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลเรื่อง การให้ทุนสนับสนุนการวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2555	72

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่		
1	โครงสร้างการปฏิบัติงานสารบรรณบนโปรแกรม “สารบรรณอัจฉริยะ” สถาบันวิจัยประชากรและสังคม	16
2	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์	21
3	ความเชื่อมโยงระหว่างการวิเคราะห์ต้นทุนประสิทธิผลที่มีผล ต่อการประเมินโครงการ	23
4	สมการ GCEA: Generalized Cost-Effectiveness Analysis	24
5	ร้อยละการใช้งานสารบรรณอัจฉริยะรายปี จำแนกตามประเภท หนังสือ/เอกสารราชการ	32
	ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินการของการส่งหนังสือ/เอกสารราชการ	
6	จนจบกระบวนการภายใต้สารบรรณอัจฉริยะ	34
7	My Mapping ผลตอบรับจากผู้ใช้สารบรรณอัจฉริยะ	48

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องหลักคนที่ 1 ผู้บริหารจัดการข้อมูล รวม 6 เดือน	28
2	แนวทางการดำเนินงาน จำแนกตามเปอร์เซ็นต์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รายเดือน	28
3	การดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องหลักคนที่ 2 ผู้พัฒนาโปรแกรม	29
4	แนวทางการดำเนินงาน จำแนกตามเปอร์เซ็นต์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รายเดือน	29
5	จำนวนหนังสือ/เอกสารราชการที่ถูกส่งภายใต้ระบบสารบรรณอัจฉริยะ จำแนกตามประเภทหนังสือ/เอกสารราชการ	30
6	การใช้ระยะเวลาดำเนินการส่งหนังสือ/เอกสารราชการจนจบกระบวนการ ภายใต้สารบรรณอัจฉริยะ	33
7	จำนวนหนังสือ/เอกสารราชการที่ถูกส่งภายใต้สารบรรณอัจฉริยะ จำแนกตาม ระยะเวลาที่ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้รับหนังสือ/เอกสารราชการ	35
8	จำนวนหนังสือ/เอกสารราชการ ที่ปฏิบัตินอกเวลาราชการในการส่ง การได้รับ และตอบรับ	36
9	รายละเอียดของเวลาปฏิบัติงานและจำนวนหนังสือ/เอกสารราชการ ส่งออกนอกเวลาราชการ	37
10	รายละเอียดของเวลาและจำนวนหนังสือ/เอกสารราชการ ที่ได้รับ นอกเวลาราชการ	38
11	รายละเอียดของเวลาและจำนวนหนังสือ/เอกสารราชการ ที่ต่อวัน นอกเวลาราชการ	39
12	การสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ส่ง-ผู้รับต่อหนังสือ/เอกสารราชการแต่ละฉบับ ที่มีการโต้ตอบในกล่องความคิดเห็นภายใต้ระบบสารบรรณอัจฉริยะ	40
13	ต้นทุนคงที่ของการพัฒนาโปรแกรมสารบรรณอัจฉริยะ ปี 2558	41
14	ต้นทุนผันแปรของโปรแกรมสารบรรณอัจฉริยะใน ปี 2558-2560	42
15	ต้นทุนการพัฒนาโปรแกรมสารบรรณอัจฉริยะ (2558)	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ตารางแสดงสัดส่วนเวลาที่ประหยัดเวลาของผู้ใช้ จำแนกผลได้มาหาค่าให้แสดง เป็นรูปตัวเงินที่ถูกใช้ไปกับงานสารบรรณ	44
17	ตารางแสดงมูลค่าผลได้ภาพรวม (ถ่วงน้ำหนัก) ต้นทุนที่แท้จริงของการดำเนินงาน สารบรรณอัจฉริยะ ตั้งแต่ปี 2558-2560	45
18	ตารางแสดงมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) จำแนกตามสัดส่วน ณ เวลาที่ประหยัดของผู้ใช้	46
19	ต้นทุนประสิทธิผล จำแนกตามปี	47

